HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

לרבים. לגורך רבים כגון בממעט[ע] הדרך לכל עובר: **ונטעתם ליחיד משמע.** לתין דרך רבים לנטוע ולכל אד ואד קתמר ונטעתם: **מערבין לנזיר.** עירובי תחומין בין תע"פ שסעודה שתיה לתויה לו היא הוחיל ותי מתשיל תזירותיה שרית ליה מערבין. וכן ליטרתל בתרומה לתי נעי מיתשל עליה לתרומת טעות תיה תרומה והדרת לטיבלה והדר תפרים עלה תינה וכה: **תרומתכם.** ומשל לכם תרומתכם ובתרומה תשבר לתפרשי לויס כתיב ותרומה גדולה ליתקש בהסוה קרא לכתיבי כדגן מן הגורן והסיינו תרומה גדולה: **וחידך.** חזקיה לתמר לת תתכלו לת משמע הגתה תתי תרומתכם לתו לתישרי הגתה תתת תלת תרומתכם דכל ישראל קתמר ותורתיה דקרא לתישתעויי תכי. ישראל לתו דוקא להא נלוים כתיב: **גידולו.** שיעור שלו לסטור בהגתה וטעון שריפה כלכתיבי[פ] ונתן על הסם שטר תתת זשת הסלתים: **מידי וחין דבר לחר כמיהו.** דילתת גידולו והוא הדין לדבר תחר דתתי תיעוט כתב רבי: **חדש.** לפני העשור: **קולר נשתח.** תע"ג לכתיב עושר לשתיש קנירכם לכ הכהן[פ] דמשתע לשטור לקלול לפני העשור מותר לקלור לשתת כשהוח עשד ללתו קניר הוח: **ומאכיל לבהמה.** לף תיטרן גמורין על ידי קיטוף. מכל מקום חדש מותר בהגתה: **וחידך.** חזקיה ללת נפקת ליה הגתה מלת תתכלו ולת תיטרך קנירכם למישרי תמר לך קנירכם דכל ישראל קתמר ותורתיה דקרא לתישתעויי תכי: **שנזדמנו.** דווקת שנזדמנו ללת מלכינן להו להפקירן אבל לכתחלה לסור לחזר תתריהן כדתנן התם במס' שביעית (פ"ו מ"ג) תין עושין סחורה לת בשביעית וטריפות ולת בשקיים ורמשיס: **יהיו.** ושקר יהיו לכם: **ולחזקיה ומה לי מכתב לת יתכל ומייתי לכם מישרייה.** בשלמת לרבי תבהו לת תלינן תינו לחקשויי בכל הנך דכתיב בהו לת תתכל והדר כתיב בו תיתר הגתה לתיעטרך היתיבת לתכל ותיעטרך היתיבת להגתה תלת לחזקיה כיון דסוף סוף שרי ליה רחמנת בהגתה למה לי קרא דשני בדיבורת וכתב לת יתכל דמשתע הגתה ותיעטרך לכם למישרייה בהגתה ליכתוב לת תתכל ותו לת תיטרך לכם: **טעמא דידי.** דתמינת לת יתכל משתע הגתה תתת נפקת לי (ה) ותי לתו תתי קרת דכתיב לת יתכל ותו דכתב לכם למישרייה לת הוה ידעינת דלת יתכל תיסור הגתה הוה וכל הנך קרתי דתיתר הגתה דכתיבי גבי לת תתכל תת דכתיבו חזקיה למילתת תחריבת כדתמרן לעיל תרומתכם קנירכם דכל ישראל: **תמה על עצמך היתך נאסר חמץ בהנאה.** דס"ל מותר בהנאה כל שבעה וכ"ש לתחר הפסח ופליגת דרבי יהודה דתמר חמץ שעבר עליו הפסח תסור בהנאה לקמן בפירקין (דף כח:): **תנאת לך רבינו.** לת יהיה לך חמץ ולת יהיה לך שתור בכל גבולך [שמות יג] ועוד קרת תחרינת ולת יהיה לך שתור בכל גבולך שבעת ימים [דברים טז]: **ורבינו.** דתי כתב שתור משום דתימוטו קשה תבל חמץ תימת מותר ותי כתב חמץ משום דרתוי לתכילה תבל שתור ללת תתי למיכתב גבי חלב דנבילה: **נימא קסבר.** לת תאכל דרבי תנאה: יעשה למלאכה הוה מני למיכתב גבי חלב דנבילה: **שיטור.** תי לת הוה כתב לכל הוה תמינת למלאכת גבוה יהא מותר תס לריך למשות ממנו עורות למלאכת בדק הבית יהא מותר להא מיבתרי חלב בתכילה לגבי גבוה למזבח תבל בתלאכת הדיוט יהא לתסור שהרי נתמר בו לת תאכלו [ויקרא ג] ותיסור בהגתה במשמע ת"ל בכל מלאכה: **רבי עקיבא תומר בו.** כלומר לת הוכרת בכתוב להתיר ללת הוה ס"ד לתיסור ולת בת ללת לטהרו מכלל טומתת הנשר ולומר שתין חלב בכלל נבילה ותינו תומס לטומתה ללת מותר לישתמש טהרות בעור המשוח בחלב נבילה ותס לת ריבה לכל מלאכה הייתי תומר למלאכת הדיוט להשתמש בו חולין יהא טהור תבל למלאכת גבוה להשתמש קדשים יהא טתא: **מלבד**

נטוע לרבים. בהא"י לגורך רבים ולת כמו שפ"ה בממעט הדרך דקתני במסכת עלה (פ"ת מ"ג) הנוטע לרבים חייב ורבי יהודה פוטר והדר קתני הנוטע בהא"ר והנכרי שנטע והגוזל כו' מדקתני בתרי בני ב"מ תרי מילי ניתנו:

מערבין לנזיר בניר. בפ' בכל מערבין (עירובין כח.) מפרש טעמת משום דתע"ג דלת תזי לתתי תזי להתי להתי ולת פריך הכת תניתת דתמ"ד (סס דף לת.) תין מערבין לתת לנדבר מלוה[א] ומלות לתו ליהנות ניתנו: **נזרו שלו יהא.** תימה לחזקיה דגרסינן על נזרו מגלח[פ] ותינו מגלח על נזירות תניו: **קוצר לשחת ומאכיל לבהמה.** לף על גב דהת דקוצר לשחת דווקת לבהמה כדמוכח בתמנות בפ' רבי ישמעאל (ד' עת:) מ"מ ומאכיל לבהמה לת משמע ליה דקתי תקוצר לשחת דמ"ל לת פריך מידי דחדש שמטר שכמוב היינו תבואה גמורה ללת מאכיל לבהמה היינו לפילו מיטין גמורין ועל ידי קיטוף כפ"ה ועוד דקתני סיפת רבי שמעון תומר יקצור ויאכל לף מספניות שלים[ב]: **קצירכם שלכם יהא.** תימה לרשב"ם מנ"ל לתתת להכי הת מיעטרין לכלדרשינן במנחות בפרק כ' ישמעאל (דף עב. ושם) קנירכם ולת קניר מנוה וחזקיה נמי ליטני הכי וי"ל מדלת כתב לתשת קניר והוי מני למיכתב קניר וכתב קנירכם שמע מינה תרתי:

אמר קרא יהיו בהויית יהו. ולת"ת ת"כ סוסים וחמוריס היכי זבנינן וי"ל דבמידי דתכילה מיירי דווקת ובירושלמי דמסכת שביעית שם[ג] פריך והכי תמור וגמל ומטני למלכתן הן גדיליס ולת"ת לתמרי' במהופה (ב"ק פב: ושם) לסור ליטרתל גדל חזירים[ג] מיפוס ליה דמדלויית"ת לסור וי"ל דנפקת מינה למיקס בתרוי[ד] מי נמי הת לסטור מדלויית"ת היינו לתשתכר ולמכור לנכרי לתכול תבל לתשתכר בשומנן תו בעורן לת תו שמגדל שלת למכור תלת למשוח ולהדליק[ה] לפילו הכי תחזירים לסור ת"ק בנשדמנו לו כגון שנפלו בירושה[ו] תין לגדלן[ז]:

שאני התם דאמר קרא לא יראה לך. תימה לליכתב לת יתכל לחזקיה ולת בעי לך: ומה

יח א מיי' פ"ל מהלכות עירובין הל' יד סמג עשין רלכתן ג טוש"ע או"ח סי' שפו סעיף ח:
ב [מיי' פ"ו מהל' מזרות הל' יד]
יט ג מיי' פ"ז מהלכות תמידין הלכה טו:
כ ד מיי' פ"ח מהלכות מהלכות סהל' י סמג לאוין קלט טוש"ע י"ד סימן קיח:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה טעמת דידי וכו' דאי לתו:

מוסף רש"י

מערבין לנזיר. עירובי תמונין, ביין. ולף על גב דלת תזי לדידיה תזי לתתיני ויין למזונת הוא גבי תמריי שרי ליה רבנן (עירובין כח:). ולישראל בתרומה. דהת תזי לכהן (שם). תמה על עצמך וכו'. דתפילו בתוך המועד קתמר למועד בהגתה וקת מתמה תהני דתמרי (לקמן כח:). אבל אתה רואה של אחרים. בגמלין של תמריס, כגון נכרי, ושל גבוה. פס הקליפס לנדק הבית (לעיל ה:).

רבינו חננאל

והרי תרומה קשיא לר' אבהו דכתיב וכל זר לא יאכל קדש, ותנן מערבין לנזיר ביין ולישראל בתרומה. ושנינן שאני התם דכתיב תרומתכם שלכם תהא. והרי נזיר דכתיב מחרצנים ועד זג לא יאכל, ותנן מערבין לנזיר ביין. ושנינן שאני התם דכתיב נזרו, נזרו שלו יהא כו'. והרי חדש דכתיב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו ותנן קוצר לשחת ומאכיל לבהמה, והנה בזמן איסור אכילתו מאכיל לבהמתו, הא מותר בהנאה. ושנינן שאני התם דכתיב קנירכם שלכם יהא, בא להתירו בהנאה. והרי שרצים דכתיב בהו וכל השרץ השורץ על הארץ שקץ הוא לא יאכל, ותנן בשביעית פ"ו צייתי חיה עופות ודגים שנתמנו להם מינין טמאין מותר למכרן וקשיא לתרוייהו. ושנינן שאני התם דכתיב לכם להתירן בהנאה. אי הכי אפילו לכתחלה יהו מותרין לצורך ולהיהנות מהן אמאי תאני שנתמנו דאיעבד (אפילו לכתחלה יהיו מותרין לצורך). ודחינן אמר קרא שקץ הוא בהווייתו יהא כלומר באיסורו יהא. ואקשינן לחזקיה למה לי למכתב בשרצים לא יאכל, דמשמע אפילו איסור הנאה, והוצרך לכתוב לכם להתירן בהנאה, היה כותב ולא יאכל ולא יכתוב לכם להתיר, ואנא ידענא דכל היכא דכתיב לא יאכל מותר בהנאה. ואמר חזקיה אדרבה טעמא דידי מהכא, מדאצטריך קרא למכתב לכם להתירו בהנאה, ש"מ דכל היכא דכתיב לא יאכטל אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה משמע. והרי חמץ דכתיב ולא יאכל חמץ, ואמר ר' יוסי הגלילי תמה על עצמך היאך חמץ אסור בהנאה כל שבעה. ודחינן שאני התם דכתיב לך שלך יהא כו'. נימא כתנאי וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה, מה ת"ל לכל מלאכה, ר' יוסי הגלילי אומר בין למלאכת גבוה בין למלאכת הדיוט מותר שנאמר לכל מלאכה. ר' עקיבא אומר שיכול למלאכת הדיוט הוא טהור למלאכת גבוה יהא טמא, ת"ל לכל מלאכה יהא טהור, אם לגבוה הוא טהור ק) וקל וחומר להדיוט.

תורה אור השלם

1. וְכִי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ וּנְטַעְתֶּם כָּל עֵץ מַאֲכָל וַעֲרַלְתֶּם עָרְלָתוֹ אֶת פִּרְיוֹ שָׁלֹשׁ שָׁנִים יִהְיֶה לָכֶם עֲרֵלִים לֹא יֵאָכֵל:
ויקרא יט כג
2. וְכָל זָר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ תּוֹשָׁב כֹּהֵן וְשָׂכִיר לֹא יֹאכַל קֹדֶשׁ: ויקרא כב י
3. וְנָתְשָׁה לָכֶם תְּרוּמָתְכֶם בְּדֶגֶן מִן הַגֹּרֶן וְכַמְלֵאָה מִן הַיְקָב:
במדבר יח כז
4. כֹּל יְמֵי נִזְרוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יֵעָשֶׂה מִגֶּפֶן הַיַּיִן מֵחַרְצַנִּים וְעַד זָג לֹא יֹאכֵל: במדבר ו ד
5. כָּל יְמֵי נֶדֶר נִזְרוֹ תַּעַר לֹא יַעֲבֹר עַל רֹאשׁוֹ עַד מְלֹאת הַיָּמִם אֲשֶׁר יַזִּיר לַיהוָה קָדֹשׁ יִהְיֶה גַּדֵּל פֶּרַע שְׂעַר רֹאשׁוֹ: במדבר ו ה
6. וְלֶחֶם וְקָלִי וְכַרְמֶל לֹא תֹאכְלוּ עַד עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה עַד הֲבִיאֲכֶם אֶת קָרְבַּן אֱלֹהֵיכֶם חֻקַּת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מֹשְׁבֹתֵיכֶם: ויקרא כג יד
7. דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי תָבֹאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לָכֶם וּקְצַרְתֶּם אֶת קְצִירָהּ וְהֲבֵאתֶם אֶת עֹמֶר רֵאשִׁית קְצִירְכֶם אֶל הַכֹּהֵן: ויקרא כג י
8. וְכָל הַשֶּׁרֶץ הַשֹּׁרֵץ עַל הָאָרֶץ שֶׁקֶץ הוּא לֹא יֵאָכֵל: ויקרא יא מא
9. וְשֶׁקֶץ יִהְיוּ לָכֶם מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכֵלוּ וְאֶת נִבְלָתָם תְּשַׁקֵּצוּ:
ויקרא יא יא
10. מְצוֹת יֵאָכֵל אֶת שִׁבְעַת הַיָּמִים וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ חָמֵץ וְלֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאֹר בְּכָל גְּבֻלֶךָ:
שמות יג ז
11. וְחֵלֶב נְבֵלָה וְחֵלֶב טְרֵפָה יֵעָשֶׂה לְכָל מְלָאכָה וְאָכֹל לֹא תֹאכְלֻהוּ: ויקרא ז כד

גליון הש"ס

גמ' תמה על עצמך היאך חמץ. פיינו היאך תיתר תמה תומר ממן לסור בהגתה וכן תמה על עצמך היאך מופסת בגתה קת ע"ג סוס' סס ד"ה כך תמרו בסד"ה: תוס' ד"ה נזרו. ואינו מגלח על נזירות אביו. ק"ל הת ל"ה וכ"מ בסל"ל בפ"ד למזר דבכל ענין מגלח על מיטת תביו ת"כ יהת מוכת מדתיעטרין מזו ללת יתכל תיסור בהגתה בתמשמע ומ"כ תין תמרי דל"ת מוקן שנתמנו בעזרה ל"ה וכ"ע:

מוסף תוספות

א. [ז]א"כ מאי הנאה אית להו. תוס' ר"פ. ב. טמאים הם לכם ומה ת"ל טמאים יהיו לכם אלא א' איסור אכילה וא' איסור הנאה כל דבר שאיסורו דבר תורה אסור לעשות בו כחורה וכו'. תוס' שאנן. ג. משום דקם ליה בארור. תוס' ר"פ. ד. כדאמר ארור בו שבועה בו קללה בו נידוי. תוס' שאנן. ה. דהא דאסור לעשות בהן סחורה היינו דוקא בדבר העומד לאכילה. תוס' ר"פ. ו. מאביו גוי או גר שנתגייר. סס. ז. וצריך למוכרם לאלתר ולא יגדלם עד שיוכל למכרם בשוויים. תוס' הל"ש.